№ 51. 8 žniŭnia 1916 h. Cena 5 fen.

HOMAN

BIEŁARUSKAJA WIŁEŃSKAJA CZASOPIŚ

WYCHODZIĆ DWA RAZY U TYDZIEŃ: U AUTORKI I U PIATNICY.

Cena z pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty: na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 f., na 3 miesiacy—1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycyi: M. Stefanskaja 23.

Cena abwiestak: na 4-aj staranie za radok drobnymi literami—25 fenig.; drobnyje abwiestki—pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

TELEHRAMY.

U aposzni moment.

7 žniunia.

Zachodni front:

Kala Pozjer kontratakaj adbity nazad ad anhliczan akopy, katorymi jany [piersz byli zaŭładali. Ad taho wieczera iduć nowyje bitwy miž Tiepwal i Bazanten-le-Pti. Na poŭnaczy ad chutara Monaki adbita ŭczora słabaja, a siahońnia ranicaj—silnaja francuskaja ataka.

Bitwy na chrybcie Tiomon, u katorych worahi niczoha nie dajszli, spynilisia. Na ŭschodnim kraju Hornaho haju my adbili francuskuju ataku.

Czyślenyje naloty latunoŭ worahoŭ na naszy etapnyje darohi astalisia biez wialikszaj udaczy. Iznoŭ kinutyje na Mec bomby zrabili niekatoryje szkody.

Uschodni front:

U paŭnocznaj czaści—biez asablіwych prypadkoŭ.

Atrady worahoŭ, katoryje nastupali na ŭziaty nami pazaŭczora u zhorak kala Stochoda, adbity. Na paŭnocznym zachodzi i na zachodzi ad Załoža rasiejskije ataki niczoha nie dajszli. Na pałudni jdzie bitwa na zachodnim bierazi Sereta.

Naszy eskadry latunoŭ udaczna kidali bomby na wajennyje tabory na poŭnaczy ad czyhunki Kowel-Sarny.

U Karpatach naszaje wojsko zaniało wiarszyny Płaih i Dereskowata, nad Czeremszaj.

Hłaunaja Kamanda Armii.

PIECIARBURH. Rasiejskije hazety adnosiacca da wiestki naznaczeńni Hindenburga hieneralisimusam spakojna. Pawodłuch ich słoŭ, **Hindenburg pawinien ciapier aczyścić Haliczynu ad worahou**. Niemcy i aŭstryjaki pryhataŭlajucca pajści swajej aposzniaj kartaj, i naznaceńnie Hindenburga źwiazano z astatnim napružeńniem ich sił, katoraja adnak, nia źmienić losu pachoda.

Z aposznich dzion:

4 žniunia.

Zachodni front:

Miž Ankr i Sommaj artyleryjski ahoń dachodziŭ niezwyczajnaj siły. Silnyje ataki worahoŭ pry Owilje, Giujmon, Monaki i Barle adbity. Uczora francuzam udałosia zaŭładać naszymi pazycijami kala wioski Flery i na pałudni ad Tiomon. Siahońnia my kontratakami wybili zusim francuzoŭ z zaniatych imi pazycij. Ciapier pałažeńnie zusim takoje samaje, jakoje było pierad francuskimi atakami.

Uczora žbity 6 aeropłanoŭ worahoŭ.

Uschodni front:

Na poŭnaczy ad Pastaŭ i miež wazioraмі Naroczem i Wiszniеŭskim my adbili nastupleńnie worahoŭ.

Kala Baranawicz była bitwa na rucznyje hranaty. Kala Lubieszowa adbity silnyje ataki worahoŭ. Na adrezku Sitowiczy-Wileck worahi spiersza nastupali udaczna, ale paśla byli atkinuty nazad, pakinuŭszy 361 pałonnych i niekolki kulemiotoŭ.

5 žniunia.

Zachodni front:

Na poŭnaczy ad Sommy na szyrokim fronci iszli bitwy z wialikimi anhlickimi siłami. Kala Owilje i ŭ haju Furo szturmawaŭszyje anhliczanie adbity, czaściu ŭ rukapasznaj bitwie, z wialikimi ŭ ich stratami. Kala Pozjer—nowyje bitwy.

Na-prawo ad Maasu kala Flery ŭziaty 468 pałonnych z 4 roznych dywizij. U wakolicach Tiomon—iznoŭ wostryje bitwy.

U wakolicach Sommy žbity dwa biplany worahoŭ.

Uschodni front:

Kala Rudki Marynskaj czysło pałonnych dajszło 651. Kala Załoža adbity czyślenyje ataki worahoŭ. Pry Miežyhorach i Czystopadach worahi jeszcze dzieržaccaјna pałudziennym bierazi. U zajadłych bitwach u Karpatach uziaty ŭ pałon 325 rasiejcoŭ, adabyty 2 harmaty.

6 žniunia.

Zachodni front:

Bitwy kala Pozjer iduć dalej. U wieczery francuskije ataki ŭ lesi Furo, na poŭnaczy ad Sommy, adbity. Kala fortu Tiomon iduć zajadłyje pieszyje bitwy. Czysło pałonnych na adrezku Flery uzrasło da 16 aficeroŭ i 576 sałdatoŭ. U lesi Szapitr my dajszli nowaj udaczy. Tut uziaty ŭ pałon nieranienymi 3 aficery i 227 sałdatoŭ.

Kala Wermell, u Argonnach i na wiarszynie Kombr — udaczyje dla nas uzrywy.

Pry Fromell i Bapom žbity pa adnym aeropłani worahoŭ.

Uschodni front:

Na pałudni ad Zarocza, pry Stochodzi, aczyszczen ad worahoŭ uzhorak. Uziaty ŭ pałon 4 aficery i 300 sałdatoŭ, zdabyty 5 kulemiotoŭ.

Kala Załoža rasiejcy pierajszli na zachodni bierah Sereta.

U armii hrafa Botmera iszli pieredawyje bitwy niewialikaj wahi.

Udaczy niamieckich wojsk u Karpatach paszyrajucca.

BERLIN. 4. VIII. Nastrajeńnie na Uschodnim fronci — ćwiordaje i poŭnaje wiery. Siahońnia hieneral-feldmarszałak v. Hindenburg razam z hien. Ludendorffam abježdžaŭ Wałynski front. Wojska horacza witało jaho pry prajeździ.

Aŭstryjackije apawieszczeńnia.

WIENA. (W.T.B.). 3/VIII. *Rasiejski front:* Pry Wieleśniowie i Brodach adbity rasiejskije ataki. Naahuł, worah nie wyjaŭlaŭ asabliwaj ruchawaści, zmohszysia ad raniejszych ciažkich strat.

Italjanski front: Na adrezku Borkola ŭziaty 140 italjancoŭ, u tym czyśle 2 aficery, i 2 kulemioty.

Marski praparszczyk Frycz na pałudni ad Duracco u bitwie na pawietry žbiŭ italjanski aeropłan. Adzin aficer uziat nami ŭ pałon.

WIENA. (W.T.B.). 4/VIII. *Rasiejski front:* Na zachodzi ad wierchniaj Mołdawy iduć udacznyje dla złuczenych armij bitwy. Kala Załoža adbity ataki worahoŭ.

WIENA (W.T.B.). 5/VIII. *Rasiejski front:* (jak u niamieckim apawieszczeńni).

Italjanski front: Na płoskohory Doberdo zajadłyje bitwy. Paśla doŭhaho masowaho abstrełu a 2 hadz. paabiedzi paczalisia italjanskije pieszyje ataki. U niekolkich miejscoch italjancam udałosia ŭwarwacca na naszy pazycii. U rukapasznaj bitwie ich, adnak, usiudy wykinuła nasza piachota, i a 7 hadz. wieczeram pałažeńnie było biez pieramien. Uziaty 230 pałonnych i 2 kulemioty.

WIENA. (W.T.B.). 6/VIII. *Rasiejski front:* Pry Jabłonicy i Tatarowie my, nia hledziaczy na zajadły atpor, idziem upiarod. Kala Załoža—zajadłyje bitwy z pieramiennaj udaczaj. Pry Zaroczy ŭziaty 4 aficery, 300 sałdatoŭ i 5 kulemiotoŭ.

Italjanski front: Na fronci Izonco — zajadły ahoń artylerуі. Na Tyrolskim fronci my staimo pad silnym artyleryjskim ahniom. Na pałudni ad daliny Sugana ŭziaty 2 aficery, 76 sałdatoŭ i 5 kulemiotoŭ.

Z Irlandii.

LONDYN. (W. T. B.). 2. VIII. **Siahońnia u 9 hadz. ranicy razstrelan ser Rodžer Kazement.**

LONDYN. Pierad śmierciu Kazement kryknuŭ: „Ja pamiraju za maju Baćkaŭszczynu. Nichaj žywie Irlandija!"

RYM. U watykanskich kruhach apawiedajuć, szto Papiež prasiŭ anhlickaho karala pamiławać Kazementa z pryczyny prośb kardynała Logua i niekolkich irlandzkich biskupoŭ. U aposznich dniach Papiež prynimaŭ u Watykanie anhlickaho pasła Howarda u hetaj sprawie.

BERN. Socyalistycznaja hazeta „Tagwacht" pisze:

«Wolnaja Anhlija wykazywaje siabie zusim roŭnacennaj jz swaim carskim sajuźnikam. Rasiejski despotyzm i anhlicki liberalizm wielmi da siabie padobny».

Mižnarodny rabotnicki ruch.

Zabastoŭka mechanikoŭ.

NJU-JORK. Mechaniki miestowych czyhunak zabastawali u naczy z tej pryczyny, szto urad admowiŭsia pryznawać ich prafesyonalny sajuz.

Ciomnaja plama.

Nidaŭna my drukawali wiestku s Suwałak, katoruju znajszli u *niamieckaj* hazeci. Dwoje sielan, kab „wysłużycca pierad niemcami“, dali falszywy danos na swajho susieda, bytcym jon u adnu wiosku nawioŭ kazakoŭ. Hety danos jany zrabili *swajej achwotaj* i zaprysiahnuli na wajennym sudzie, katory moh-by zasudzić *na śmierć* zusim biazwinnaho czeławieka, kab nie ahledziŭsia, szto danos—falszywy.

U hetym zdareńni sprawa była wyjaśniena, i za krywuju prysiahu danoszczykoŭ pakarali, jąk należyć: adnaho zasudzili na 6 hadoŭ, druhoha — na 3 hady. Ale niezaŭsiody bywaje taki kaniec, i treba dumać, szto nie adzin nieszczaśliwy razwitaŭsia z hetym świetam, jak achwiara ludzkoj złości, bo-ž niezaŭsiody sud moh prawieryć zajawy świedkoŭ, dawanyje pad prysiahaj.

Soram tym, chto praz złość ci zawiść hetak ciažka kryŭdzić swaich bratoŭ! Ale hety soram, hetkaja hańba prystaje nia tolki da łaho ci inszaho czeławieka, a da ŭsiaho narodu: danosy ŭ nas dajszli takoj niaczutaj miery, szto niamieckije ŭłaści prosta dziwu dajucca. „Heta niejki dziŭny Kraj, — każuć: my jeszcze ni ŭ wadnej staroncy nia baczyli hetulki danoszczykoŭ!“.

Heta — jeszcze adna spadczyna paśla maskoŭskaho panawańnia. Ad małych dzion — ad szkolnaj łaŭki— prywuczali maskali naszych dziaciej danasić na tawaryszoŭ. Dalej stałych ludziej prymuszała da hetaho palicija, ziemskije naczalniki i ŭsia armija małych i wialikich czynoŭ, pužajuczy ich usielakimi karami: dla ich zakon byŭ nia pisan! A razam s tym, jak heta dziejałosia na „nizach“ narodnych — u wioskach, miasteczkach, na „wierchach“, miž «wielmožnymi» i «jasnawielmožnymi» wyszejszyje czyny administracii pry szklancy sałodkaj herbaty ..zwiedywalisia ab usim, szto robic..a u hramadzianstwi, chto prychilny i chto nieprychilny da maskoŭskaho panawańnia i t. d. I praz doŭhije hady rasiejskije ŭłaści tak „uzhadawali“ naszaje hramadzianstwo, szto jano zahubiło paczućcio ahidy i hańby, jakaja źwiazana z imiem danoszczyka—Judasza.

Ciapier, kali wajna pierewiarnuła ŭwierch nahami ŭsio žyćcio Kraju, kali ludzi paczali prosta dziczeć u nienormalnych warunkach, — wyjaŭlajucca asabliwa jarka ŭsie błahije starony czeławieczaj natury. I zatym-to danasicielstwo dajszło hetkaj straszennaj miery.

Samo saboj, hramadzianstwo bywaje prymuszeno baranicca ad swaich worahoŭ roznymi sposabami. Ale toje, szto ciapier robicca, hetyje nialiczenyje danosy susieda na susieda, jak sposab pomsty, sposab spahnać złość, — heta samaja ciomnaja plama na naszym Kraju, katoraja budzie doŭha pahanić naszaje imia! I z hetaj prajawaj duchowaho upadku my pawinny zmahacca ŭsiemi siłami, bo ŭ hetaj haniebnaj atmosfery uzrastajuć nowyje pakaleńni, formujucca duszy buduczych hramadzian Kraju. Jakimi-ž hramadzianami buduć syny danoszczykoŭ?!...

A. N.

Pawinnaść hramadzianstwa.

Uczora u-wa ŭsich szkołach i achronkach biełaruskich u Wilni paczalisia iznoŭ nawuki paśla letniaho adpaczynku. Sotni dziaciej wiarnulisia da knižki, kab zdabyć klucz da praświety, da znańnia, kab s pomaczczu drukawanaho słowa złuczycca s kulturnym świetam, mieć mahczymaść karystać s tworoŭ myśli i pracy ŭsiaho czeławieczestwa. I tut, u hetych szkołach, biełaruskije dzieci pierszy raz znajszli nawuku u swajej rodnaj mowi, pierszy raz nawuczajucca hramaty, *nie hublajuczy swajej nacyonalnaści.*

Heta — najwialikszaja zasłuha biełaruskich szkoł pierad naszym narodam i Krajem. Ale wilenskije biełaruskije szkoły, ŭ katoryje chodzić samaja biednata biełaruskaja, nie abmiežywajucca tolki wuczeńniem dziaciej. Hetym sotniam dzietak, katoryje doma wiaduć hałodnaje žyćcio, treba dać i knižku, i sszytak, i piaro, i ŭsio patrebnaje da nawuki, dyj treba ich *nakarmić.* I z hetaj pryczyny kožnaja szkoła — heta razam i achronka, ŭ katoraj dzieci dastajuć abied, pawodłuh mahczymaści — adziežu i insz.

Ciapier z hetaj pomaczy karystaje tolki niewialikaja czaść biełaruskich dziaciej naszaho miesta: biełaruskije szkoły-achronki, katoryje utrymliwaje Biełaruskaje T-wo pom. pac. ad wajny, majuć lisznie mała hroszy na heta i apiekujucca usiaho kala 200 dziaćmi, a reszta ich abo nijakaj pomaczy nia maje i badziajecca pa walicach, prywuczajuczysia da hultajstwa, abo jdzie u achronki czužych nacij, dzie za łyžku strawy hublaje swajo biełaruskaje imia... Tym bolsz pawinny my rupicca ab toje, kab paddzieržać, szto majem.

Woś, pierad naszym hramadzianstwam, pierad usimi szczyrymi synami naszaho Kraju, katoryje s paszanaj adnosiacca da biełaruskaho narodu i jaho nacyonalnych prawoŭ, ustaje zadacza: chto czym duž, paśpiaszycie s pomaczczu biełaruskim szkołam-achronkam, kab zabaspieczyć im byt na daŭžejszy czas. Praŭda, ciažka ciapier žywiecca ŭsim, tym bolej, szto biełaruskaje hramadzianstwo — mała zamožnaje. Ale i z niewialikich achwiar składajucca znacznyje sumy, a kožyn, chto swaim datkam zabaspieczyć choć adzin abied dla biełaruskaho dziciaci, budzie mieć paczućcio, szto pryłažyŭ ruku da budawańnia naszaj buduczyny: bo ŭ dzieciach — buduczyna narodu i Kraju!

I. Mieleszka.

S pryczyny nastupajuczaj wosieni Biełaruski Kamitet pom. pac. ad wajny u Wilni prosić składać achwiary **na adziežu** dla biednych wucznioŭ biełaruskich szkoł.

Achwiary adziežaj i hraszyma prynimajucca u Kamiteci — Wilenskaja 33, 1. Adziežu možna addawać i biezpasredna u szkołach-achronach

na Antokali—Antokolskaja 23

na Zareczy—Bernardynski zawuł. 12, pry Ostrabramskaj wul. № 13.

na Łukiszkach — Sw.-Jurski, 44, 18.

na Žwiaryncy — Wiasiołaja 37

u szkolnych hadzinach.

Kamitet.

U Wilni i wakolicach.

× **Dobry zwyczaj.** U aposznich czasach u Wilni ŭsio bolej paczynaje szyrycca zwyczaj nasić herb «Pahoniu» (Witeź). Na wulicach usio czaściej možna spatkać ludziej s pryszpilenym hetkim znaczkom. Asabliwa baczym heta miž biełaruskim i litoŭskim hramadzianstwam naszaho miesta.

× **Na wystaŭcy rabotnych damoŭ** u sieradu, subotu i niadzielu paabiedzi ad 4 da 7 hadz. ihraje orkiestr.

× **Posny dzień.** U piatnicy ŭ Wilni ustanoŭlen post. U hetyje dni zabaroniena pradawać miaso choć-kamu.

× **Uboj** usielakaj skaciny može adbywacca tolki ŭ miestowaj bojni.

× **Ranniuju bulbu** možna pryważić u Wilniu, nie bajuczysia konfiskacii. Heta jeszcze nia ŭsie wiedajuć i zatym mała wiazuć maładoj bulby ŭ horad.

× **Lipowaje siemia** maje ŭ sabie kala 60% wielmi smacznaho aleju. S pryczyny taho, szto ciapier tłustaść wielmi darahaja, warta siemia lipy žbirać i suszyć. Niamieckije ŭłaści buduć jaho kuplać za dobruju cenu.

× **Da miestowaho okruha Wilni** prynaležać: Antokol, Bołtupie, Burbiszki, Dabniaki, Doliny, Doły, Garajci, Gury, Justynoŭka, Krapiŭnica, Kominy, Kupryjaniszki, Kryžoŭka, W. Leoniszki, Łukiszki, Markmie, Mieszkame, Nizoare, Nowosiołki I, Nowosiołki II, Nowy horad, Nowy Surat, Ponary, Podwysokie, Podkuprjaniszki, Pohulanka, Popławy, Podkopciowo, Exerzierplatz, Porabanak, Romiancy, Rybiszki, Rownopole, Szwajcary, Sapiežynskije rawy, Szyszkini, Šuipiszki, Topoczyszki, Trynopol, Wierszupka, Woŭcza Łapa, Zakret, Žwiaryniec, Zarecze, Zuransee Nowe.

× **Miestowyje kasy** atczynieny u budnyje dni: ad 9 da 12 hadz. ranicaj i ad 3½ da 5½ hadz. paabiedzi, a ŭ niadzieli i światy—ad 11 da 12½ hadz. ranicaj.

× **U akružnym sudzie.** Szawiec Elward Szestowicki byŭ addadzien pad sud s pryczyny roznych prastupkoŭ, u tym liku: apor ułaści, padańnie falszywaho imi, dwajny pabieh z wastrohu, podkup milicyanta i kraža ŭ domi ks. Jazepa Paczyłoŭskaho. Za ŭsie prastupki razam jaho zasudzili na 3½ hady ŭ wastroh.

× **Wosień nabližajecca.** U kanawach užo widać sachije liści. Ciopłyje noczy minuli. Jeszcze projdzie para tydnioŭ, i nastanie samaja akuratnaja biełaruskaja wosień.

× **Kurs rubla.** Oficyalny kurs rubla — 1 m. 75 fen. Bankoŭski kurs: 100 rub.—186 m. pry pradažy i 190 m. pry kupli.

Pazyczkowaja kasa płocić 6%.

Nowy sposab apłaty.

Spis zahadaŭ Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzie apawieszczaje ab nowaj ustanowi, katoraja budzie mieć wialikaje haspadarskaje znaczeńnie u-wa ŭsich zaniatych ziemlach: pry tarhowa-pramysłowym banku na Uschodzie atkrywajecca pazyczkowaja kasa, katoraja pa i zakład budzie wydawać pazyczkowyje kwity u rublach.

Jość dumka atkryć hetu kasu ŭ szyrokich i wialikich raźmierach. Kasowych pazyczkowych kwitoŭ naznaczeno dla wypuska na 100 miljonaŭ rubloŭ. Kamu-ž karystacca hetaj kasaj?

Najpiersz treba, kab harady mieli mahczymaść zdabywać dla siabie hroszy na lahczejszych warunkach. Dziela hetaho Hłaŭnakamandujuczyj na Uschodzie asobnym prykazam upaŭnamoczyŭ usich niamieckich burhomistroŭ prypisywać na pazyku usie ważniejszyje miestowyje ustanowy. Wiedama, dla hetaho jany pawinny dać patrebnaje zabaspieczeńnie, i tady prystajuć z usim swaim mieńniem i dachodami da miestowaj pazyki. Heta jasna kožnamu, szto nadta ważna u ciapieraszni czas dastać hroszy na lohkich warunkach u horadzie. Ciapier ciažka dajści hetaho, bo nia ŭsiudych jeszcze zawiedzieny normalny paradak, jak u mirny czas, i za toje druhije prymuszeny niaści na siabie uwieś nieprywyczny cižar wajny. Kali jakije harady buduć na wajennym pałažeńni, nia možna paśpiaszyć da ich s pomaczczu wyszej skazanych hroszy, a tolki hramadzianskimi rabotami možna akazać wialikuju padmohu u hetych miežach, jak napr. atkryćcie cywilnych prytułkoŭ dla biednych. Zajom u kasie može padniać nia tolki miestowyje hramadzianskije instytucii, j. n. sielska-haspadarskije tawarystwy, ale tak sama i tarhoŭlu.

Hetak puściacca ŭ ruch i dalejszyje hroszy i iznoŭ padnimiecca pryliŭ nowaho kursowaho rubla. Nowyje rubli rožniacca ad starych rasiejskich rubloŭ u adnej ważnaj reczy: jany majuć szmat bolszuju wahu i trywałaść, czym ciapier maje stary rasiejski rubiel, niski kurs katoraho zależyć ad niehruntoŭnaho zapaspieczeńnia rasiejskich hasudarstwienych bankoŭ. Heta adno užo kidaje świet na wahu nowych rubloŭ pazyczkowaj kasy. Pazyczkowyje kasy pawinny wydawać hroszy tolki pad zakład, dy pry hetym treba, kab pry kožnaj prośbie ab pazyku kasaj i kamisaram, upoŭnamoczenym Hłaŭnakamandujuczym na Uschodzie, wialisia hruntoŭnyje doślędy ab zakładzie, kab zakład u poŭnaści moh pakryć pazyczenuju summu, a inaczej nie dawać pazyki. Tak sama zakłady treba aceniwać z wialikaj aścierožnaściu.

Da pramysłowa-handlowaho banku na Uschodzie prystajeć ważny niamiecki bank, znakam dawierja katoraho može być toje, szto u Niamieczczynie bolsz jak na 150 miljonaŭ marak czužych hroszy z usim mieńniem dawieryli na pazyczkowyje kwity. Pałažeńnie ssudnaj kasy wielmi ćwiordaje.

Pazyczkowyje kwity buduć wypuszczeny u bližejszyje dni na 50 kap. 1, 3, 10, 25 i 100 rubloŭ. Aprycz hetaho pastanoŭleno wypuścić u naznaczenuju sumu drobnuju żaleznuju manetu pa 1, 2 i 3 kapiejki dla szybka uzrastajuczaho płatnaho ruchu u zaniatych ziemlach Oberost. Pazyczkowyje kwity słužać zakonnym sposabam apłaty i pawinny kožnaj publicznaj kasaj i publicznymi uradami liczycca za płatnuju cennaść. Takim paradkam usie płaty mohuć adbywacca pry pomaczy kasawych kwitoŭ, naprykład, pry pakupcy cennych papieroŭ; aprycz hetaho možna pry pomaczy ich unasić hroszy ŭ Niamieczczynu biez nijakaj straty, naprykład, pry wybirańni prysyłanych tawaroŭ. Hroszy, pałoženyje pazyczkowymi kasowymi kwitami, majuć rost u niamieckich bankach u zaniatych ziemlach.

Z nowymi bumažkami nia možna wiaści hraszawoj spekulacii, i publika nia budzie putacca ŭ pastajannaj źmienie hraszawoha kursu; zabaronieno darmawoje zraŭnańnie wekslowaho kursu u pazyczkowych kasowych kwitach, tak sama, jak i zamiena marak na kwity, pa inszamu kursu, jak pa kursu rasiejskaho rubla. Sprawozdacza ab pałažeńni atkrytaj pazyczkowąj kasy budzie apawieszczacca nia miensz adnaho razu ŭ miesiac; tak sama i ab summie puszczenych u chod pazyczkowych kwitoŭ budzie apawieszczacca u adnej iz wychodziaczych u zaniatych ziemlach hazet u kožnaj mowie.

Dla zamieny papsawanych kwitoŭ majuć siłu takije-ž prawiły, jak i u-wa ŭsich hasudarstwienych bankach. Kwity buduć tolki tady abmieniwacca, kali ich budzie bolsz paławiny; heta budzie pakazwać, szto druhaja czaść znisztožena. Zamazanyje ci papsowanyje kwity mohuć abmieniwacca u bližejszaj publicznaj kasie ci banku.

Nowyje kwity buduć wypuszczeny u skorym czasie; na heta jość wialikaja patreba dla pracaŭnikoŭ, haspadaroŭ i t. d., kab ustanawić na ŭsio canu tak sama, jak u markach i ŭ rublach.

Treba dumać, szto z atkryćciem pazyczkowaj kasy zroblen wialiki postup dla razwićcia i usileńnia haspadarskaho žyćcia ŭ zaniatych ziemlach.

ZUSIAHO KRAJU.

Ślady aposznich bitw.

HARADYSZCZE. Nawahrudzkaho paw. (Ad naszaho karespandenta). Miasteczko hetaje lažyć na samaj linii frontu, ale dahetul mało ad hetaho paciarpieło. Jano wyhladało tolki jak wajennaja kołonija, bo žychary byli wysieleny. Ciapier, u czasi aposznich rasiejskich sprob nastupleńnia, ad artyleryjskaho ahnia miasteczko zapaliłosia zrazu ŭ niekolkich miejscoch, i ŭsie damy, budawanyje s drewa, znisztoženy pažaram. Znisztožen da tła i kaściol, katory stajaŭ u siaredzini miasteczka: ŭ jaho papała ciažkaja rasiejskaja hranata.

Paśla pažaru niamieckije ŭłaści pazwolili wysielenym žycharom miasteczka szukać swajo ucaleŭszaje dabro. Sumna wyhledaŭ abraz, kali hetyje biazdolniki kapalisia ŭ popieli i hruzie — tam, dzie było ŭsio ich bahaćcie, zniszczenaje ciapier wajnoj...

Wystaŭka tawaroŭ.

HRODNA. U miestowym magistraci naładžena tarhowaja wystaŭka. Pawodłuh wystaŭlenych tam prymiernikoŭ možna dawać zakazy na tawary.

Nowaja bulba.

HRODNA. Najwyszejszaja cena za nowuju bulbu ŭ miestowym okruzi Hrodny naznaczena 5 marak za centner (—3 pudy).

Spažyŭnyje trawy.

HRODNA. Miestowaje upraŭleńnie skuplaje ŭsielakije spažyŭnyje trawy pa 10 fen. za rasiejski funt.

Kiepskije žarty.

HRODNA. «Grodn. Ztg.» radzić kožnuju jadu pieražowywać czym daŭžej i akuratniej. Pawodłuh dumki hazety, hetak možna žbierahczy trecinu ŭsich zapasoŭ!..

Cud natury.

HRODNA. U adnym s samych hłuchich miejsc Bieławiežskaj puszczy pamiž niekolkimi husta rosszymi maładymi jełkami roj pczoł zbudawaŭ sabie wul z wosku. Na wiersi zroblena jak-bytcym strecha z wosku. Cienkije haliny susiednich dreŭ sklejeny woskam i stanowiać ścieny hetaj cudoŭnaj budoŭli.

Rabotnyje pakoi.

BIEŁASTOK. U Biełastoku ładziacca rabotnyje pakoi, katoryje orhanizuje damski Kamitet žydoŭskaj gminy. Namieczeny hetkije addziely: sukonnych botoŭ, kamaszoŭ, wiazalny addzieł, szwalnia.

Zarobki u Niamieczczynie.

BIEŁASTOK. Praz biržu pracy rabotniki, wyjechaŭszyje ŭ Niamieczczynu, przysłali siemjam za lipień miesiac 5.500 marak.

Pradoŭžeńnie dnia.

BIEŁASTOK. Tut publicy pazwolili chadzić pa wulicach da 11 hadz. wieczera. U miestowym parku možna astawacca da 10 hadz., bo ŭ hetaj pary tussać elektrycznaść.

Zamiž masła — wada.

BIEŁASTOK. Tutejszyje tarhoŭcy masłam pradajuć mało, ŭ katorym jość da 40% wady, i biaruć za funt hetkaho masła da 4 marak.

«Samatužka».

BIEŁASTOK. U adnaho tarhouca palicija konfiskawała niekolki butelek harełki, wyhnanaj u patajnym brawary.

Czyhunka Bielsk-Bieławieža.

BIELSK. Ad 1 žniŭnia miž Bielskam i Bieławiežaj chodzić pasažyrski pojezd, katory dastasowan da pajezdoŭ u Biełastok.

Apisańnie Koŭny.

KOUNA. Tut wyjszło nowaje apisańnie horadu s karotkaj historyjej Koŭny i apisańniem ważniejszych miejsc. Cena 50 fen.

Rekwizycija kleju.

KOUNA. Rekwizowan ŭwieś klej.

Karantin dla sabak.

KOSZEDARY. Da 15 listapada tut ustanoŭlen karantin dla sabak s pryczyny prypadkoŭ szału.

Pa sudoch.

WIŁKOMIR. Haspadary Michał i Anna Łuksus u chutary Berjony za ukrywańnie ŭciokszych rasiejskich sałdatoŭ i pierachowywańnie aružža byli addadzieny pad sud. Muž zasudžen na 3 hady u papraŭczy dom; žonka apraŭdana.

EIRAGOŁA, kiejdanskaho paw. Za zgwałtawańnie 10-hadowaj dziaŭczynki-słužki haspadar Anton Stankajtis, 44 hadoŭ, zasudžen na 1 hod i 9 miesiacoŭ u papraŭczy dom.

S Kurlandii.

U pałudziennaj czaści Goldingienskaho pawietu uradžaj wielmi bahaty. Na žal, niechwataje rabotnickich ruk.

Rospusk samaupraŭleńnia.

LIBAWA. Tut raspuszczeno miestowaje samaupraŭleńnie.

WIESTKI Z RASIEI.

—s—

Z hramadzkaho žyćcia.

Narodnyje bunty.

SZTOKHOLM. U Tyflisie byli surjoznyje razruchi. Demonstranty, sabraŭszysia pierad pałacam Mikałaja Mikałajewicza, kryczali: „Dawoli ubiŭstw! Na szybienicu prewoschodzicielnych złodziejoŭ!“ Paśla paczalisia hrabiežstwy. Wojsku ledźwie ŭdałosia pieremahczy buntaŭszczykoŭ. Naliczeno 28 zabitych i bolsz 100 ranienych.

Nowy minister.

PIECIARBURH. (WTB). Czlen Hasudarstwienaj Rady, hr. Bobrinskij, naznaczen na miejsco ministra sielskaj haspadarki.

Kaniec kamedyi.

SZTOKHOLM. Rasiejskaje prawicielstwo pakinuło ihrać dalej kamedyju. Sztaty huberskich praŭleńnioŭ u zaniatych niemcami ziemlach raspuskajucca. Czynoŭnikoŭ adtul naznaczajuć na słužbu ŭ unutrenych huberniach Rasiei.

Wysialeńnie palitycznych emihrantoŭ.

CHRYSTYANIJA. Praz Norwegiju praježdžajuć hramady rasiejskich palitycznych emihrantoŭ z Anhlii, dzie im skazali abo pastupić u anhlickuju armiju, abo wiarnucca ŭ Rasieju. Pawarot u Rasieju sulić im kali nia szybienicu, dyk prynamsi ssyłku ŭ Sibir.

Nastrajeńnie u Rasiei.

HAAGA. Pryjechaŭszyj z Rasiei kupiec apawiedaje:

Biednaść u miestoch—straszennaja. Nastrajeńnie — duža niespakojnaje. Szpionstwo dajszło niebywałaj miery. Rasiejska-japonskuju umowu liczać za dyplomatyczny razhrom.

Kala wajny.

Prykazy Kuropatkina.

PIECIARBURH. Dwa prykazy Kuropatkina wyjaśniajuć pałažeńnie na rasiejskim fronci. Adzin z ich wydan proci raspusty na samym fronci i zahadywaje wydalić s frontu žanok, katoryje całymi hramadami ŭrywalisia ažno u akopy. Druhim prykazam zahadano wysialić usich žycharoŭ z Dźwinska. Astawacca tamaka možna tolki s pazwaleńnia kamendanta krepaści.

U zaniatych ziemlach.

STOKHOLM. Naczalnikam upraŭleńnia zaniatych rasiejcami czaściej Bukowiny naznaczen Trepow. Hazeta maskoŭskich prafesaroŭ „Russkija Wied.“. pisze:

„Budziem spadziewacca, szto ciapier nie paŭtoracca abmyłki, zroblenyje ŭ tym hadu ŭ Haliczyni, kudy my słali — pa pratekcii „Now. Wremi“—ludziej, zusim niazdolnych da hasudarstwienaj słužby ŭ samaj Rasiei“.

Carskaja niamiłaść.

HAAGA. Pieciarburskije hazety piszuć, szto hienerał Ruzskij užo zusim straciŭ carskuju łasku, i jamu bolsz nijakaj kamandy nie daduć.

Swarka z anhlickim pasłom.

SZTOKHOLM. Miž ministram-prezydentam Sztyrmeram i anhlickim pasłom Bjukanenam uźniałasia swarka. Bjukanen demonstracyjna pajechaŭ u hości da b. ministra zahranicznych spraŭ, Sazonowa, u Finlandiju, wykazywajuczy hetym swajo niezdawolstwa naznaczeńniem Sztrymera na miejsco ministra zahranicznych spraŭ.

Kość niazhody.

FRANKFURT. „Frankf. Ztg.“ danosić, szto miž Rasiejej i Anhlijej uzniałasia surjoznaja niazhodliwaść u sprawi razmiežewańnia ŭpływoŭ u Persii.

Ustupka Japoncam.

LONDYN (WTB). U rasiejska-japonskaj umowi Rasieja, aprycz ustupki czyhunki na pałudni ad Charbina, daje Japonii prawo na parachodny ruch pa rece Sungari.

Japonskaje niedawierje

LONDYN. Japonski minister finansoŭ u adnej hutarcy skazaŭ, szto japonskije kazionnyje arsenały admowilisia spoŭnić rasiejskije zakazy na boty i inszyje materjały na 60 miljonoŭ rubloŭ, bo za daŭniejszyje zakazy hroszy nie byli zapłoczeny u swoj czas.

Z usiaho świetu.

Zmahańnie rumynskaho proletarjatu za mir.

Uschodniaja mudraść kaže: „ŭsio paŭtarajecca“. Praŭdziwaść hetaj prykazki wyjaŭlajecca i ŭ zdareńniach, jakije nidaŭna mieli miejsco ŭ Rumynii.

Ekonomicznaje ustrojstwo Rumynii wielmi prypaminaje Rasieju. Jak tut, tak i tam z adnaho boku stajać wialikije ziemleŭłaśniki, katoryje dzieržać u swaich rukach usiu ŭłaść, a z druhoha — biezpraŭnyje hramady narodu. A jak hramadzki ład u abiedźwych dzieržawach — toj samy, dyk u ich ułažylisia i adzinakawyje sposaby upraŭleńnia. Žmienia demagogoŭ, prykrywajuczysia «patryotyzmam», kamandujeć jak prawicielstwam, tak i abałamuczenaj „wulicaj“. Ciapier užo dobra wiadoma, szto ŭsie tak-zwanyje „patryotycznyje“ hazety ŭ Rasiei z „Nowym Wremieniem“ napieradzi apłaczywalisia anhlickim uradam. Hetak sama i ŭ Rumynii „patryotycznyje“ hazety Jonesku i Filipesku biaruć hroszy z-zahranicy— z Rasiei. Roznicu miž pałažeńniem spraŭ da wajny ŭ Rasiei i ciapierasznim pałažeńniem ŭ Rumynii stanowić tolki pazycija proletarjatu. U Rasiei rabotnickije orhanizacii s pryczyny razhromu ich paśla rewolucii nia mieli mahczymaści kirawać narodam i nie zdaleli supracіwicca prastupnym planam žmieni rasiejskich spekulantoŭ, nadumaŭszych uwahnać Rasieju u straszennuju wajnu. U Rumynii takoha razhromu proletarskich orhanizacij nie było, i jany majuć znacznuju siłu i mohuć pryniać uczaście ŭ kirawańni hramadzkim žyćciom. Kali Jonesku i Filipesku, ŭzirajuczysia na Rasieju, paczali ustraiwać «patryotycznyje» manifestacii ŭ Bukareszci i inszych wialikszych miestoch, proletarjat atkazaŭ na heta jeszcze wialikszymi, jeszcze bolsz czyślenymi demonstracijami. Krywawaja rasprawa ŭ Galacu — heta była pomsta na rabotnikach: ich, pa zahadu niedarosszaho aficera, razstrelali za toje, szto jany aśmielilisia wystupić s publicznym pratestam proci wajny u toj czas, jak „Adverul“, „Dimineata“ i „Universul“, padkuplenyje czužyncami, wiali miž narodam ahitaciju za wajnu. Kali-ž pad naciskam ahulnaho abureńnia prawicielstwo było prymuszeno naznaczyć śledztwo ab Galackim razstreli, dyk małady aficer, kirawaŭszyj razstrełam, wyjawiŭ swoj žal s pryczyny razstrełu biazwinnych ludziej, bo „hłaŭny winawajca rabotnickich demonstracij“, haława rumynskich socyalistoŭ d-r Raczkoŭski astaŭsia žywy. U swajej dziciaczaj naiŭnaści hety niedarostak, zapeckaŭszyj ruki u krywi czeławieczaj, prahawaryŭsia ab tym, czaho daŭno ŭžo dadumywalisia: rumynskije „patryoty“ zatym i wyzwali krywawy razstreł, kab zabić d-ra Raczkoŭskaho, hetak sama, jak staronniki wajny zabili najwialikszaho woraha jaje u Francii—Žoresa.

Jak ni sumna biazwinnaja śmierć rabotnikoŭ, jany zhinuli nie darma: ich kroŭ praćwiareziła rumynskaje hramadzianstwo i ustrymała Rumyniju ad wajny.

Paeztowaja Skrynka.

Janu Jozefu C... u Wilni. My atrymali Waszaje piśmo 26. VII. 1916 s pryczyny staćci ab Litouskim Statucie, ale ani proźwiszcza Waszaho praczytać nie mahli, ani adresu na im nie znajszli, i prymuszeny hladzieć na jaho, jak na anonim, a anonimnych pisiem u Redakciju drukawać nia možem.

Atkaz na jaho najlepiej daje samy artykuł — u dalejszych czaściach jaho. Wy lisznie paśpiaszylisia s krytykaj staćci, nie pryždauszy jaje kanca!

STATUT

„Ostbank für Handel und Gewerbe Darlehnkasse Ost."

z 17 krasawika 1916 h.

§ 1.

Ustrojstwo.

Uschodni tarhowa-pramysłowy bank u Poznani ustraiwaje pad nazwańniem

„Ostbank für Handel und Gewerbe Darlehnskasse Ost"

u Kośnie „Darlehnskasse Ost" (Pazyczkowuju Kasu na Ŭschodzie), jak addzieł swajho bankowaho predpryjemstwa u baćkaŭszczynie. Addziely hetaj kasy u miery patreby buduć atkrywacca u druhich miejscoch. «Ostbank» wiadzie sprawy „Darlehnskasse" addzielna ad druhich spraŭ ŭ rublowaj waluci.

§ 2.

Meta, mieży czynnaści i zastupleńnie.

„Darelhnskasse Ost" ustrojena dla ahulnaho zdawoleńnia kredytnych patreb u mieżach upraŭleńnia Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzie i asabliwa—wydańniem „Darlehnskassensheinen" (kwity pazyczkowaj kasy na Uschodzie) — dla padmohi hazpadarskamu žyćciu. Mieży užytku hetych kwitoŭ Pazyczkowaj Kasy rasciahiwajucca na nižejpisanyje rasiejskije hubernii: Suwalskuju, Kowienskuju, Hrodzienskuju, Wilenskuju i Kurlandzkuju — da tych miejsc, jakije naležuć da Warszaŭskaho hienerał-hubernatarstwa. Aprycz ahulnaho zastupleńnia upaŭnamoczenych asob ad «Ostbank», «Darlehnskasse» budzie praŭna zastuplena z zawiereńniem «Ostkank»-u dwuma czynoŭnikami. Praŭnamocznaść czynoŭnikoŭ, naznaczenych dla zastupleńnia u «Darlehnskasse», puwinna być paćwierdžena Hłnŭnakamandujuczym na Uschodzie.

§ 3.

Kamisar Hłaunakamandujuczaho na Uschodzi.

Hłaŭnakamandujuczyj na Uschodzie naznaczaje kamisara, katory maje žbirać wiedamaści ab usich kasowych sprawach, aprycz hetaho jon maje prawo atkinuć ci pryniać usie prośby ab pazyce. Padobna hetamu Hłaŭnakamandujuczyj na Uschodzie naznaczaje jamu zastupnika, katory maje wyruczać jaho u trudnych zdareńniach.

§ 4.

Pazyka.

Pazyku pad zakład i ŭ rublowaj waluci budzie wydawaccca:

a) usielakim praŭnym ustanowam, katoryje Hłaŭnakamandujuczyj na Uschodzie pryznaŭ hodnymi ŭziać pazyku.
b) addzielnym asobam i tarhowym firmam, aprycz hetaho takim tawarystwam i uradowym asobam prywatnych uradcŭ, katoryje pryznajucca Hłaŭnakamandujuczym na Uschodzie, jak wiadomyje i mahuczyje mieć pazyku.

Pazyka wydajecca nia bolsz jak na 3 miesiacy.

Pracenty niepawinny naznaczacca mienszyje, jak u niamieckich hasudastwienych lombardach. Wyszynia pracentoŭ pawinna być kožyn raz apawieszczena.

§ 5.

Zabaspieczeńnie.

Dla zabaspieczeńnia pazyki mohuć być założeny:

a) Banknoty rasiejskaho hasudarstwienaho banku,
b) niamieckije banknoty, niamieckije «Darlehnskassenscheinen» i karotkasroczynyje kazionnyje pierekazy niamieckaho carstwa i złuczenych hasudarstw.
c) pryniaćcie u zakład takich papieroŭ, katoryje upraŭleńnie kasy, zhodnie z Hłaŭnakamandujuczym na Uschodzie, pryznaje zdawoliwajuczym zabaspieczeńniem,
d) zakłady hatoŭki u niamieckim banku,
e) założeńnia nie padlehajuczych psućciu tawaroŭ, kali za heta možna paruczycca,
f) addacza ci zakład daŭhawych zapisiej i piśmiennych zabawiazańnioŭ abo druhich reczej iz majetnaściu stanoŭ pakazanych u 1 a).

Pad zakłady pawinna wydawacca apadwiednaja summa, katoruju u kožnym zdareńni naznaczaje upraŭleńnie «Darlehnstrasse Ost» u zhodzi ŭ s kamisaram ad Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzie. Zakłady biarucca za kapitał, pracenty i koszty.

Pazyczkowaja Kasa maje prawo addać założenyje reczy na zbierażeńnie u wiernyje ruki u Niamieczczynie.

Kali u tydzień paśla wekselnaho sroku doŭh nia budzie wypłaczen, to «Darlehnskasse» maje prawo pry pomaczy adnaho iz swaich czynoŭnikoŭ abo makleroŭ pradać założenyje reczy za mieżami okruha i wyruczenymi hraszmi pakryć doŭh. Sama «Darlehnskasse» može kuplać założenyje reczy tolki cieraz publicznuju pradažu i ŭ hetym prypadku jana nadbaŭlaje najbolszuju canu. «Darlehnskasse» astaŭlaje za saboj prawo pradažy, aprycz pakazanaho ŭ zakonie zdareńnia, i tady, kali daužnik papadaje u konkurs

§ 6.

„Darlehnskassenscheinen".

„Darlehnskassenscheinen" (kwity pazyczkowaj kasy) buduć wydawacca na 50 kap. 1, 3, 10, 25 i 100 rubloŭ. Ahulnaja summa ŭsich pazyczkowych kwitoŭ nie pawinna być wyszejszaja za 100 rubloŭ. Ab wypusku pazyczkowych kwitoŭ pawinno być padrobna apawieszczeno.

§ 7.

Pakryćcie.

Pakryćcie wydanych «Darlehnskassenscheinen» (kwity pazyczkowaj kasy), pobocz z usiej majetnaściu „der Ostbank für Handel und Gewerbe" (handlowa-pramysłowy bank na Uschodzie) zawierajecca:

a) trebowańniami s pazyki na pałoženyje za jaje zakłady,
b) kapitałam ad spadziewanaho zachodu.

Kali summa puszczenych u abarot pazyczkowych kwitoŭ pierewažywaje summu niawypłaczenych, to «Darlehnskasse» pawinna czasowuju rožnicu u banknotach rasiejskich hasudarstwienych bankoŭ ci u swaich-že „Darlehnskassenscheinen" złažyć u hraszawoj szafie abo u adnym z addziełoŭ niamieckaho hasudarstwienaho banku, pad zawiedywańniem kamisara ad Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzie.

Pałoženyje na schoŭku „Darlehnskassenscheinen" pawinny puskacca u abarot tolki pry nowych pazykach.

„Darlehnskasse" abawiazana abmieniwać papsawanyje „Darlehnskassenscheine", kali ŭładzieciel ichni padaje czaść „Darlehnskssensheine", bolszuju za paławinu, užo dać zawiereńnie, szto astatak, ad katoraho jon padaje paławinu ci miensz taho, užo znisztožen.

„Darlehnskassenscheine" možna abmieniwać tolki tady, kali u ich jość numery i biez sumleńnia možna heta zawieryć.

Za znisztoženyje ci zhublenyje «Darlehnskassenscheine», „Darlehnskasse Ost" nie biare na siabie pawinnaści dawać nowyje.

Pa zahadu Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzie nia miensz adnaho razu u miesiac treba apawieszczać ab sumie puszczenych u abarot „Darlehnskassenscheine".

§ 8.

Abaroty i bałans.

Dzieławym hodam dla „Darlehnskasse" maje być kalendarny hod, Dachod padliczeny u kancy hoda, idzie najpiersz na pakryćcie usich wydatkoŭ i mahczymych strat.

Hłaŭny balans „Darlenskasse Ost" apawieszczajecca u sześć miesiacoŭ paśla kanca dzieławoha hodu, a piered hetym prawierajecca i paćwierdžajecca kamisaram ci naznaczenym na heta asobnym zastupnikam Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzie.

§ 9.

Asnauny kapitał.

Z astatku dachoda, katory maje atrymliwacca ŭ kancy hoda, paśla addaczy czaści jaho za supołku «Ostbank für Handel und Gewerbe», budzie atkładacca kapitał, katory pojdzie na wykup niezabaspieczenych «Darlehcskassenscbeine». Kapitał hety maje być pad supolnym kluczom kamisara Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzie.

§ 10.

Zakryćcie sprau.

Ab zakryćci spraŭ «Darlehnskassse» budzie apawieszczeno ad Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzie u szaścimiesiaczny srok, kali patreba jaje akažecca užo liszniaj. U try hady paśla zakluczeńnia mira miž Niamieczczynaj i Rasiejej, «Darlehnskasse» može być zakryta užo niezaležnie ad Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzie.

U hety czas na miesto Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzi ŭstupaje jaho poŭnamoczny zastupnik, a kalib hetaja poŭnamocznaść nia mieła siły, dyk taja ułaść, katoraj dadzieno prawo Hł. Km. na Uschodzie.

§ 11.

Kancawy szczot.

Kancawy szczot „Darlehnkasse Ost" robicca pry pomaczy i sa zhodaj naznaczenaho Hł. Km. na Uschodzie kamisara.

Ab namieczenym ci užo pastanoŭlenym zakryćci „Darlehnskasse" pawinno być try razy apawieszczeno za try miesiecy da hetahp u-wa ŭsich hazetach, u katorych byli apawieszczeny statut i biahuczyje sprawy «Derlehnskasse». „Darlehnskassenscheinen" buduć wykuplacca ad momentu zawiedamleńnia ab zakryćci „Darlehnskasse» ad Hł. Km. na Usch. ci ad „Ostbank".

Paźniejszy srok wykupa „Darlehnskassenscheine" budzie apawieszczen adnaczasna z apawieszczeńniem ab zakryćci «Darlehnskasse Ost.».

Zaćwierdženo.

Hłaŭnaja kwatera na Uschodzie 17. 4. 1916.

Ad hłaŭnakamandujuczaho Uschodzie.

Naczalnik Hieneralnaho Sztaba

Ludendorff,

Hienerał-Leitenant.

Cyfra 173.

Prykaz

ab ustrojstwi pazyczkowaj kasy.

§ 1. Ustrojstwo, meta i mieży czynnaści.

„Ostbank fur Handel und Gewerbe" upounamoczen atkryć pazyczkowuju kasu pad nazwańniem:

„Ostbank für Handel und Gewerbe Darlehnskasse Ost",

katoraja znachodzicca u Kouni, i raspaczać rabotu.

Meta jaje — zdawoliwać patrebu kredytu u miežach jaje dziejnaści. Jana maje prawo wypuskać pazyczkowyje kwity u waluci na rubli zhodnie s swaim statutam.

Mieży jaje dziejnaści abnimajuć zaniatyje czaści rasiejskich hubernij: Suwalskaj, Kowienskaj, Wilenskaj, Hrodzienskaj i Kurlandzkaj, nieprynaležnyje da Warszauskaho Hienerał-Hubernatarstwa. U mieru patreby, mohuć atkrycca addziely kasy.

§ 2. Statut.

Prawawyje adnosiny pazyczkowaj kasy Ost u nazwanych miežach i mieży jaje dziejnaści ustanauliwajucca statutam, zaćwierdženym 17 krasawika 1916 h.

Pieramieny u statuci dapuskajucca tolki s pazwaleńnia Hłaunakamandujuczaho na Uschodži.

§ 3. Paradak i warunki dziejnaści.

Statut dapauniajecca instrukcijej ab paradku i warunkach dziejnaści, katoraja razam z buduczyni źmienami pawinna być zaćwierdžena Hłaunakamandujuczym na Uschodzi.

§ 4. Publikacii.

Statut i jaho dapaunieńnia i źmieny, a tak sama inszyje wymahanyje statutam apawieszczeńnia pawinny publikawacca u „Spisie Prykazou i Zahadou Hłaunakamandujuczaho na Uschodzi", u „Kownaer Zeitung" i u „Deutszer Reichsanzeiger". Zahady statutu i mahczymyje źmieny ich majuć siłu praz 14 dzion paśla ich apawieszczeńnia u Spisie Prykazou i Zahadou, kali u prykazi nie naznaczen termin ustupleńnia u siłu. Apawieszczeńnie hetaho prykazu i statuta pawinno apracza taho hyć zrobleno na rachunak Pazyczkowaj Kasy na Uschodzie hetak, kab jano było prynamsi u adnej z hazet, drukawanych u niamieckaj, biełaruskaj, litouskaj, łatyszskaj, polskaj i žydouskaj mowi u miežach Upraulеńnia Hłaunakamandujuczaho na Uschodzi.

§ 5. Nahlad nad dziejnaściu.

Pazyczkowaja kasa u swajej orhanizacii i upraulеńni prysłuchaje Hłaunakamandujuczamu na Uschodzi. Jana nia maje prawa rabić umou, katoryje Hłaunakamandujuczym na Uschodzi buduć pryznany ahulnie abo u czaści nieźadanymi.

§ 6. Ab prymusowym pryjomi.

Wydanyje Pazyczkowaj Kasaj na Uschodzi pazyczkowyje kwity, apłata katorych paśla u rublach zabaspieczena bankam, majuć rounuju cenu z rublami i pawinny prynimacca u zapłatu usiemi publicznymi kasami, u tym liku miestowymi, a tak sama prywatnymi asobami.

Kali wymahajecca wypłata u markach, pazyczkowyje kwity pawinny prynimacca da zapłaty tak sama naraunie z rublami rasiejskaj waluty.

§ 7. Razmiennyje operacii.

Razmiennyje operacii pazyczkowych kwitou na rubli rasiejskaj waluty za płatu—zabaronieny. Hetak sama zabaronieny razmiennyje operacii pazyczkowych kwitou na marki pawodłuh inszaho kursu rubla rasiejskaj walum oficyalna naznaczeny.

Za niespaunieńnie hetaho karacimuć, jak za prastupki proci prykaza z dnia 11. XI. 1915 — VI № 52.

§ 8.

Wypłata pracentou za pazyki i samych pazyk pawinna wiaścisia u rublach. Pry hetym prykaz z dnia 11. XI. 1915—VI № 52 nie stasujecca.

§ 9. Wypłata.

Wypłata kwitami pazyczkowaj kasy pawinna adbywacca u rublach rasiejskaj waluty pawodłuh § 11.

Hłaunaja Kwatera na Uschodzi, 17. IV. 1916 h.

Hłaunakamandujuczyj na Uschodzi

von HINDENBURG,

Hienerał-Feldmaszałak.

Drukawana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar W. Łastoŭski.